

Kovács Mihály

A működőképes Magyar Tanácsért

Lehetséges-e megegyezés a civakodó magyar pártok között? A vajdasági magyar politikai értelmiség történelmi felelőtlensége nemcsak a vajdasági magyarok létét veszélyezteti, hanem káros hatással van a Kárpát-medence magyarságára is.

Pillanatnyilag öt párt van Vajdaságban, és a széthúzás tovább fokozódik. A többpárti rendszernek van értelme a magyar pártok esetében is, de csak akkor, ha az ellentétek bizonyos közösen hozott szabályzat alapján feloldódnak a nemzeti tanácsban, mint az ellentétek egységének intézményében.

A Magyar Nemzeti Tanácsot, mint a vajdasági magyarok tanácsát, háromféle módon lehet megválasztani:

1. A Vajdasági Magyar Szövetség szabályzata szerint, ahogyan az Ideiglenes Magyar Nemzeti Tanács (IMNT) meg lett választva, de hiányosan alakult meg, és nem működőképes (és nem is elfogadható). Pillanatnyilag 76 tagja van az IMNT-nek, és ebből 75 a VMSZ tagja! Az IMNT nem a kapott szavazatok, hanem a megválasztott képviselők száma alapján lett megválasztva.

2. A magyarok választási névjegyzéke szerint, ami csak elméletileg lehetséges, de gyakorlatilag majdnem lehetetlen. Erre a választási módra esetleg akkor lehetne gondolni, ha Jugoszlávia is az EU tagja lesz. Ágoston András már évek óta csak ezt a választási módszert tudja elfogadni. A tanács egy rövid közvéleménykutatással tisztázhatná ezt a kérdést. Újabban a magyar

igazolványok kiadásával halvány lehetőség mutatkozik arra, hogy a legközelebbi helyhatósági választásokon, esetleg a magyarok választási névjegyzéke szerint válasszák meg a Magyar Nemzeti Tanácsot.

3. A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsát megválasztó elektori gyűlés munkájáról és szervezéséről szóló szabályzat szerint. Az önkormányzati (helyhatósági, esetleg tartományi) választásokon a magyar pártokra 2000-ben leadott szavazatok összes számának százalékarányában lenne legigazságosabb megválasztani az új Magyar Nemzeti Tanács tagjait. Így 20 párttagot kellene tanácsstagnak megválasztani, azzal, hogy a kevés - nem elegendő - szavazattal rendelkező magyar pártok is egy-egy helyet kapnának az új Tanácsban. A pártok, annak alapján, hogy hány tanácstagra van joguk, az elektori gyűlésre négyszer annyi elektort küldenének. A magyar pártok koalícióban kapott szavazatainak számát részarányosan kell kiszámítani.

A párttagokon kívül az új Magyar Nemzeti Tanácsba még 15 tanácstagot a a vajdasági jellegű magyar civil egyesületek és szervezetek tagjai közül választanak meg, úgy, hogy mindegyik szervezet egy tanácstag megválasztására jogosult. Ezek a civil szervezetek négy-négy elektort jelölnek az elektori közgyűlésre. Az így megválasztott elektorok és tanácstagok nem tartózkodhatnak egy párthoz sem.

Úgy tűnik, hogy a VMSZ-nek sem igazán érdeke, hogy a Tanács működjön, mert egyeduralomra tör a magyarság itteni képviselőjében. 83 éve fokozódik a megalkuvás mértéke a vajdasági magyar politikusok magatartásában és tudatában. 83 éve nincs a vajdasági

magyarságnak vezetősége. A vajdasági magyarok tanácsa nem alakulhatott meg teljes összetételében a politikai értelmiség történelmi felelőtlensége miatt. A felelőtlenségnek több összetevője van. Magába foglalja a tudatlanságot, önzést, szervezetlenséget stb. A szandzsáki muzulmánok nemzeti tanácsa már nyolc éve működik. Az a vajdasági magyar párt, amely a vajdasági magyarok külön választási névjegyzéke alapján akarja, hogy megválasszuk a tanácsot, tulajdonképpen nem akarja, hogy megalakuljon a magyarok tanácsa. A mai körülmények között csak a magyar pártoknak a hivatalos választásokon elért szavazási eredményei alapján alakítható meg a tanács vagy pedig a pártok közötti közös megegyezéssel.

Miért nem lehet és nem szabad összeállítani a vajdasági magyarok külön választói névjegyzékét és attól függővé tenni a Magyar Nemzeti Tanács megválasztását?

1. A hatalom nem engedélyezné ezt az összeírást a magyaroknak.
2. A magyar választói névjegyzék összeállítási költségei aránytalanul nagyok volnának, és nehezen talál-nánk rá intézményt (országot), amely ezt hajlandó volna pénzelni.
3. Az ilyen névjegyzék alapján történő szavazás eredménye inkább negatív, mint pozitív lenne. Erősen csökkenne a szavazati joggal rendelkezők száma.
4. Ennek a módszernek a követelése nagyon elő-dázná a magyar önszerveződés és önrendelkezés meg-valósulását.

5. Figyelembe kell venni, hogy a személyazonossági igazolványban a vajdasági magyarságnak csak 2 százaléka írja magyarul és magyar helyesírással a nevét és vezetéknévét.

6. Ma, itt és most, inkább hátrányos, mint előnyös magyarnak lenni.

7. A magyarok 20-30 százaléka nem magyar pártokra adja le szavazatát.

8. Azoknak a személyeknek, akik jugoszláv nemzetiségűnek vallják magukat, 30-40 százaléka magyar származású.

9. A magyarok 10-20 százaléka nem merné magyarnak vallani magát, illetve nem engedné bejegyezni magát ebbe a névjegyzékbe.

10. A nem magyar kisebbségek 10-20 százaléka magyar pártra szavazott a múltban és szavazna a jövőben is (különösen szórványban).

11. A megtorlás és a diszkrimináció bizonyos formáit az ilyen névjegyzék nagyon megkönnyítené.

12. Az ilyen választási névjegyzékkel elért eredmények - a százalékarányok - többé-kevésbé ugyanazok lennének, de a szavazatok száma erősen csökkenne.

A VMSZ elnöke Újvidéken korábban kijelentette, hogy egy körkérdés elemzése szerint a magyarok nem csak, hogy nem igénylik, hanem egyenest ellenzik az ilyen névjegyzék összeállítását.

A VMSZ kezdeményezésére, nyolcvan év várakozás után, 1999. augusztus 20-án három balközép demokratikus magyar párt részvételével megalakult a vajdasági Ideiglenes Magyar Nemzeti Tanács, a magyarság intézményes vezetősége. Az alakuló közgyűlésre a

VMSZ meghívta a három jobbközép demokratikus magyar párt vezetőségét is, de ezek, sajnos ezen nem jelentek meg. A tanács ennek ellenére megalakult, mivel az alakuló közgyűlésen résztvevő három párt az 1997-es köztársasági választásokon a magyar pártokra leadott szavazatoknak a 76,55 százalékát szerezte meg. Sajnos, az a három magyar párt, amely a szavazatok 23,45 százalékát érte el a választásokon, bizonyos sérelmek miatt nem vett részt az alakuló közgyűlésen. Ezen sérelmek közül elsőnek kell kiemelni, hogy ezek a pártok a magyar vezetőség megválasztását csak az említett magyar választási névjegyzék alapján tudják elfogadni.

Sajnos az IMNT megalakításakor a VMSZ sem tartotta magát az 1997-es köztársasági választásokon elért eredményekhez. A megalakult magyar tanács a távolmaradt három magyar párt részére is fenntartotta azok helyét. Távolmaradásukkal a jobbközép beállítódású demokratikus magyar pártok bizonyos mértékben akadályozták az IMNT munkáját, és ezzel akaratlanul is ártottak a magyarságnak. A hatalom és egyes ellenzéki szerb pártok éles támadást indítottak az IMNT ellen. Sok magyar szerint a három távolmaradt magyar párt részvétele a magyar tanács munkájában óriási jelentőségű lett volna, és teljessé tette volna a magyar választók örömét.

A MNT-ban elengedhetetlenül fontos, hogy minden párt minden kérdésben megegyezzen. A lényeges az, hogy az együttműködés megvalósuljon a döntéshozatalban (2/3-os többséggel stb.). Igaz, a vélemény eltérések így teljes összetételben nagyobbak volnának, de a

döntések is jobbak lennének. A magyar ellenzék részvétele a tanács munkájában biztosítaná a magyar vezetőség közvetlen ellenőrzését, és csökkentené a nemzetárulás lehetőségét.

A történelem folyamán azok a közösségek maradtak meg, amelyeknek a tagjai közösségi életet tudtak élni, és olyan vezetőségük volt, amely összefogta a közösség tagjainak a törekvését, munkáját, életét. Tetszik ez vagy nem tetszik valakinek, a magyar sorskérdésekben, határon innen és túl, együtt kell működnie minden magyarnak. Próbáljuk meg a magyarság érdekeit a magyar pártok érdekei fölé helyezni a tanácson keresztül.

Kétezerben a választások után újraválasztották az IMNT-t, ismét a VMSZ szabályzata alapján. Ekkor a VMDK kilépett a Tanácsból, azzal a kifogással, hogy a VMSZ képviselők megbízhatatlanok. Ez teljesen érthetetlen, hiszen az IMNT a vajdasági magyarok vezetőségének kellene, hogy legyen, és nem a VMSZ-é. A vajdasági magyarság részére az a magyar párt a megbízhatatlan, amelyik nem akar a magyar tanács munkájában részt venni (lásd Páll Sándor stb.). A magyar pártok csak a tanácsban végezhetnek érdemleges politikai munkát, míg a tanácson kívül csak civakodhatnak.

Nyilvánvaló, hogy ma már egyetlen magyar pártnak sincs képessége és joga arra, hogy egyedül vállalja és képviselje a vajdasági magyarság érdekvédelmét és céljainak megvalósítását. A nemzetiségek (kisebbségek) bizonyos önrendelkezése biztosítja egyedül a viszonylagos (nem teljes) egyenrangúság megvalósítását egy országban. A nemzeti tanács összmagyar érdekeket fogalmazhat meg és képviselhet, ezért megalakításának

késleltetése történelmi felelőtlenség (óriási hiba). Az itteni magyarság részére nem az a legfontosabb, hogy rendszerellenes legyen-e vagy támogatja-e a rendszert a tanács. A lényeg az, hogy a tanács a magyarság jogait kivívja, és a mindenkori hatalom jóváhagyásával gyakorolja az önrendelkezést.

A tátongó szakadék szélén, nyomorban és kiszolgáltatottságban élő magyar választók jobb magyar politikai vezetőket érdemelnek. A magyar pártok széthúzása serkenti a magyarok beolvadását és kiköltözését is. A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsát megválasztó elektori gyűlés munkájáról és szervezéséről szóló szabályzat óriási lehetőséget nyújt, hogy megválasszuk az új, első 35 tagú Magyar Nemzeti Tanácsot. Ha azt akarjuk, hogy ez a tanács működőképes legyen, akkor az IMNT elnökévé és helyettes elnökévé párton kívülit kell jelölni és választani. A VMSZ kormányzati szerepvállalása kizárja az elnöki és helyettesi tisztség betöltését ezen párt részéről.